3.2. Demografía empresarial

A reactivación da actividade económica en 2021 tradúcese nunha medra interanual do número de empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social en Galicia, que remata o ano con 81.366, o que supón unha medra de 1.835 empresas en relación á mesma data do ano anterior. Con todo, o devandito incremento non logra compensar a destrución empresarial motivada pola pandemia, de xeito que a finais de 2021 hai en Galicia 919 empresas inscritas menos que ao inicio da pandemia. Asemade, Galicia, a diferenza do que acontece en España, non logra superar o nivel previo á crise económica de 2008 ao contar con 6.106 empresas menos (-7%).

No que á dinámica empresarial se refire cómpre mencionar que no ano 2021 constituíronse un total de 14,7 sociedades por cada 10.000 habitantes fronte ás 21,6 sociedades no conxunto do Estado, o que supón o diferencial máis elevado dende o inicio da crise económica e financeira de 2008. Por contra, o índice de rotación, entendido como o número de sociedades disoltas por cada cen constituídas, presenta en 2021 o valor máis elevado dende o ano 2008, acadando en Galicia un valor de 43,9, o que contrasta co descenso no conxunto de Estado ata as 33,2 sociedades extinguidas por cada cen constituídas. Neste último caso, o diferencial aumenta ata os 10,5 puntos, cifra tan só superada en 2013 con 11,5 puntos.

Xunto aos devanditos índices, o número de debedores concursados constitúe un indicador fundamental da dinámica empresarial. No conxunto do ano 2021 o número de debedores concursados en Galicia ascende a 462 (un 16,1% superior ao ano anterior; 64 máis), dos que 229 son persoas físicas sen actividade empresarial, 48 son persoas físicas con actividade empresarial e as restantes 172 son empresas. Este incremento ven explicado fundamentalmente pola evolución das persoas físicas sen actividade empresarial, con 59 debedores concursados máis, fronte ás catro empresas concursadas máis en relación ao ano anterior.

Empresas inscritas na Seguridade Social

Tras a forte caída do número de empresas inscritas na Seguridade Social no ano 2020 por mor do impacto da covid (-3,3%, porcentaxe tan só inferior ao rexistrado en 2012), a reactivación da economía en 2021 tradú-

Empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social en Galicia e España 2008-21 (1) (2)

	Galicia	España	Galicia / España (%)	Galicia (taxa de variación interanual)	España (taxa de variación interanual)
2008	87.472	1.332.090	6,57	-2,4	-5,3
2013	80.118	1.246.167	6,43	-1,8	-0,2
2019	82.285	1.340.415	6,14	-0,7	-0,5
2020	79.531	1.295.656	6,14	-3,3	-3,3
2021	81.366	1.332.390	6,11	2,3	2,8

	2020	2021	21/20	(%)
Galicia	**79.531**	**81.366**	**1.835**	**2,3**
A Coruña	33.137	33.990	853	2,6
Lugo	11.152	11.250	98	0,9
Ourense	9.378	9.448	70	0,7
Pontevedra	29.453	30.358	905	3,1

(1) empresas con traballadores inscritas o último día de cada período; unha mesma empresa pode ter centros de traballo en varias provincias, polo que a suma dos totais provinciais non ten porque coincidir co total da C.A.
(2) Empresas con traballadores, obtidas agrupando Contas de cotización co mesmo Número de Identificación Fiscal. Inclúense o Réxime Xeral (excepto Sistema Especial de Empregados de Fogar), o Réxime da Minería do Carbón e o Réxime Especial dos Traballadores do Mar (conta allea). Do sector público exclúense "Administración Pública e Defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio Trabajo y Economía Social. *Estadística de Empresas Inscritas en la Seguridad Social*

3.2.1.

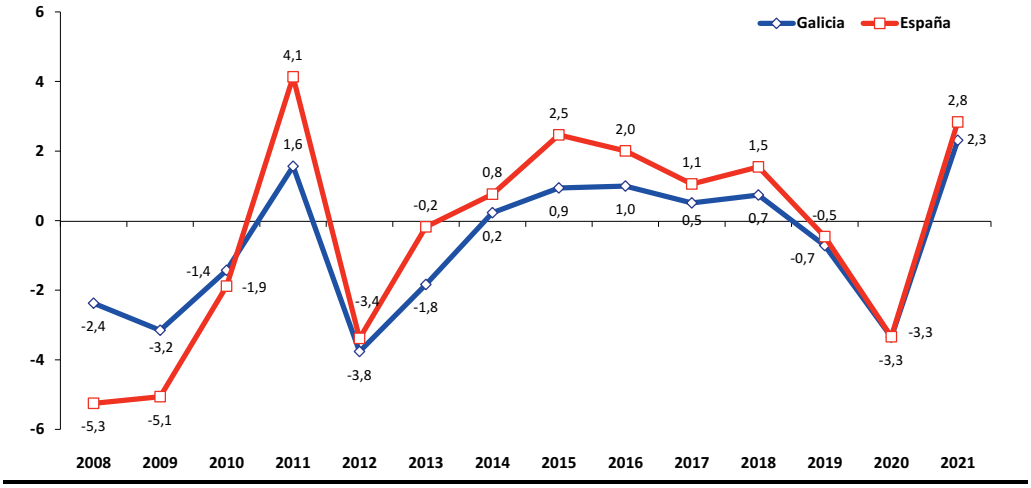
cese nunha medra interanual do número de empresas do 2,3%, sendo esta taxa de variación cinco décimas inferior á rexistrada no conxunto do Estado.

A 31 de decembro de 2021, o número de empresas inscritas na Seguridade Social en Galicia ascende a 81.366, o que supón unha medra de 1.835 empresas en relación á mesma data do ano anterior. Tendo en conta a evolución ao longo dos últimos anos, cómpre indicar en primeiro lugar que o incremento interanual non logra compensar a destrución empresarial motivada pola pandemia, de xeito que a finais de 2021 hai en Galicia 919 empresas inscritas menos que ao inicio da pandemia. Asemade, tal e como reflicte o **cadro 3.2.1.**, o número de empresas inscritas en Galicia a 31 de decembro de 2021 é significativamente inferior ao rexistrado na mesma data de 2008 (6.106 empresas menos), o que contrasta co acontecido no conxunto do Estado, onde o número de empresas inscritas é similar en ambas datas.

Galicia sitúase como a sexta Comunidade Autónoma con maior crecemento do número de empresas en termos absolutos, tras Andalucía, Cataluña, Madrid, C. Valenciana e Canarias, o que contrasta coa análise en termos relativos, onde tan só A Rioxa, País Vasco, Aragón e Navarra presentan taxas de variación interanuais inferiores á galega. Por contra, se se analiza a evolución nas diferentes Comunidades Autónomas entre os anos 2008 e 2021, Galicia é a terceira Comunidade cunha maior perda de empresas en termos absolutos, por detrás de Cataluña e Castela e León. En termos porcentuais, a redución dun 7% en Galicia a sitúa como a sexta C.A. con maior descenso tras Asturias, Castela e León, Cantabria, Aragón e País Vasco.

As catro provincias galegas presentan en 2021 unha medra do número de empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social, se ben esta evolución positiva é desigual entre as provincias do interior e as da costa. Dunha banda, Pontevedra presenta o maior incremento tanto en termos absolutos como relativos, con 905 empresas máis, un 3,1% respecto ao ano anterior; seguido da Coruña, con 853 empresas máis (2,6%). Doutra banda, Ourense presenta o menor dinamismo, cunha medra interanual de tan só un 0,7% (70 empresas), situándose esta porcentaxe no 0,9% en Lugo (98 empresas máis). Tras esta evolución aumenta a concentración empresarial na Coruña e Pontevedra, que acollen o 79,1% das

Empresas inscritas na Seguridade Social en Galicia e España 2008-21: tasa variación interanual (1)

(1) Variacións sobre igual periodo ano anterior

Fonte: Ministerio Trabajo y Economía Social. *Estadística de Empresas Inscritas en la Seguridad Social*

3.2.2.

empresas inscritas (33.990 e 30.358 empresas, respectivamente).

Fronte a este incremento interanual nas catro provincias galegas, se a comparación se realiza coa situación rexistrada en 2008 ningunha provincia acadou o nivel precrise, salientando en termos relativos a evolución na provincia de Ourense, onde o número de empresas con persoas traballadoras inscritas atópase aínda un 10,8% por baixo (1.143 empresas menos), situándose a continuación Lugo, cun descenso do 7% (843 empresas menos). En termos absolutos, no ano 2021 hai inscritas 2.180 empresas menos que en 2008, o que supón unha caída do 6,7%, en tanto que na Coruña este descenso foi de 1.956 empresas (-5,4%.).

Dende un punto de vista sectorial, o 73,8% das empresas inscritas na Seguridade Social en Galicia pertencen ao sector servizos (60.069), seguido da construción, que acolle un 10,4% das empresas (8.498), da industria, cun 8,7% (7.063) e do sector primario, cun 7% (5.736). Comparado coa estrutura sectorial no conxunto do Estado, Galicia presenta un menor peso relativo no sector primario (8,7% en España), sendo do 73,4% o peso do sector servizos, do 10% o da construción e do 8% o do conxunto das ramas industriais.

En relación ao ano anterior, tanto Galicia como España presentan unha medra do número de empresas inscritas, sento as taxas de variación interanual máis elevadas no conxunto de España. Xunto esta evolución, o número de empresas no sector primario galego aumenta descendendo por contra no sector industrial, ao contrario do que acontece en España.

As taxas de crecemento máis importantes corresponden ao sector da construción, cunha medra do 2,9% en Galicia fronte ao 4,7% en España; situándose a continuación os servizos, con incrementos do 2,7% e 3,3%, respectivamente. O sector primario galego experimenta un incremento do 1,1% das empresas inscritas, o que contrasta coa caída rexistrada no conxunto do Estado. Finalmente o sector industrial presenta en Galicia unha redución do seu número de empresas (-0,3%) aumentando por contra un 0,5% en España.

No que respecta á titularidade das empresas, e ao igual que acontecía no ano anterior, a 31 de decembro de

Empresas inscritas na Seguridade Social en Galicia e España 2008-21: distribución sectorial e segundo titularidade

	Galicia						España					
	2008	2013	2019	2020	2021	21/20	2008	2013	2019	2020	2021	21/20
Total	**87.472**	**80.118**	**82.285**	**79.531**	**81.366**	**2,3**	**1.332.090**	**1.246.167**	**1.340.415**	**1.295.656**	**1.332.390**	**2,8**
Primario	1.206	5.182	5.744	5.672	5.736	1,1	13.164	107.283	116.108	117.104	115.745	-1,2
Industria	9.382	7.425	7.219	7.087	7.063	-0,3	138.285	107.158	108.262	105.955	106.453	0,5
Construción	13.427	8.160	8.206	8.258	8.498	2,9	182.402	104.175	126.261	126.842	132.857	4,7
Servizos	63.457	59.351	61.116	58.514	60.069	2,7	998.239	927.551	989.784	945.755	977.335	3,3
Total	87.472	80.118	82.285	79.531	81.366	2,3	1.332.090	1.246.167	1.340.415	1.295.656	1.332.390	2,8
Persoa física	33.843	32.551	33.163	31.197	31.869	2,2	459.283	476.936	511.878	482.429	497.534	3,1
Persoa xurídica	53.629	47.567	49.122	48.334	49.497	2,4	872.759	769.231	828.537	813.227	834.856	2,7

Fonte: Ministerio de Trabajo y Economía Social. *Estadística de Empresas Inscritas en la Seguridad Social*

3.2.3.

2021, o 60,8% das empresas corresponden a persoas xurídicas e as restantes 39,2% son persoas físicas, situándose esta relación en España no 62,7% no caso das persoas xurídicas e no 37,8% no das persoas físicas. Na mesma data de 2008, as persoas xurídicas representaban o 61,3% en Galicia fronte ao 65,5% en España.

• Perfil do traballador autónomo

No ano 2021 o número de traballadores afiliados por conta propia na Seguridade Social en Galicia descende novamente para situarse nas 217.656 persoas (208.693 no réxime especial de traballadores autónomos), dos que 133.789 persoas son "autónomos propiamente ditos", é dicir, non están integrados en sociedades mercantís, cooperativas ou outras entidades societarias, tampouco son colaboradores familiares nin están rexistrados como parte dalgún colectivo especial de persoas traballadoras. Este colectivo de autónomos persoas físicas presenta o 6,6% do total Estatal, unha décima menos que no ano anterior, perda de peso consecuencia do descenso no número de autónomos persoas físicas en Galicia (-0,1%) fronte ao incremento do 1,5% de media en España.

Centrándonos nas persoas traballadoras propiamente ditas, o **cadro 3.2.4.** reflicte o desigual comportamento entre homes e mulleres en Galicia. Dunha banda, o número de mulleres autónomas descende un 0,1% respecto ao ano anterior, o que contrasta co incremento do 0,3% no caso dos homes. Doutra banda, cómpre salientar o incremento experimentado en España en ambos os dous casos, situándose as taxas de variación interanual no 3% e 0,6%, respectivamente.

En relación á chamada situación profesional destas traballadoras e traballadores autónomos, o descenso do número de persoas autónomas sen asalariados en Galicia (o 79,6% do total) redúcese no último ano un 0,4%, o que contrasta coa medra experimentada no caso daqueles que si teñen persoas asalariadas. No conxunto do Estado rexístrase unha medra en ambos os dous casos, situándose no 0,9% no caso das persoas traballadoras autónomas sen asalariados, e do 3,9% entre os que si teñen persoas asalariadas.

Atendendo á desagregación segundo grandes grupos de idade, mentres que en España aumenta o número de persoas traballadoras nos catro grupos de idades considerados, na Comunidade Autónoma tan só aumenta entre os menores de 25 anos e as persoas que teñen 55 ou máis anos, co 8,6% (136 persoas) e 1,5% (642 persoas), respectivamente. Pola contra, a perda de traballo autónomo entre as persoas de 25-39 anos, foi do 1,9% (534 persoas menos) e entre aquelas que pertencen á franxa entre 40 e 54 anos, un 0,2% (95 persoas menos).

O peso dos autónomos de nacionalidade estranxeira sobre o total é moi reducido en Galicia (4,1%) en com-

Traballadores autónomos propiamente ditos en Galicia e España 2021: principais características (1)

	2021					21/20	
	Galicia		España		Galicia / España	Galicia	España
		(%)		(%)	(%)	(%)	
Total	**133.789**	**100**	**2.033.891**	**100**	**6,6**	**0,1**	**1,5**
sector de actividade							
agricultura	25.729	19,2	221.159	10,9	11,6	-4,7	-1,4
industria	5.902	4,4	84.720	4,2	7,0	0,8	0,1
construción	16.360	12,2	231.967	11,4	7,1	1,9	2,0
servizos	85.798	64,1	1.496.045	73,6	5,7	1,2	1,9
situación profesional							
sen asalariados	106.434	79,6	1.616.094	79,5	6,6	-0,4	0,9
con asalariados	27.355	20,4	417.769	20,5	6,5	2,1	3,9
sen pluriactividade	125.567	93,9	1.893.417	93,1	6,6	-0,7	0,7
con pluriactividade	8.222	6,1	140.473	6,9	5,9	13,9	13,5
sexo							
homes	77.891	58,2	1.299.377	63,9	6,0	0,3	0,6
mulleres	55.898	41,8	734.513	36,1	7,6	-0,1	3,0
idade							
< 25 anos	1.715	1,3	41.661	2,0	4,1	8,6	4,0
25-39 anos	27.187	20,3	489.814	24,1	5,6	-1,9	0,3
40-54 anos	61.486	46,0	916.641	45,1	6,7	-0,2	0,9
55 ou máis anos	43.401	32,4	585.774	28,8	7,4	1,5	3,3
nacionalidade							
españois	128.304	95,9	1.773.321	87,2	7,2	-0,3	0,9
estranxeiros	5.485	4,1	260.569	12,8	2,1	9,5	5,5
antiguidade no negocio							
< 6 meses	7.786	5,8	150.257	7,4	5,2	-1,0	0,8
6-11 meses	6.968	5,2	133.595	6,6	5,2	16,8	10,3
1-3 anos	19.787	14,8	371.132	18,2	5,3	-8,8	-7,3
3-5 anos	14.689	11,0	243.844	12,0	6,0	9,5	12,2
5 ou máis anos	84.559	63,2	1.135.062	55,8	7,4	-0,2	1,7
base de cotización							
mínima	101.083	75,6	1.745.485	85,8	5,8	0,1	1,9
entre mínima e 1,5 veces mínima	11.426	8,5	131.572	6,5	8,7	0,5	0,6
1,5-2 veces mínima	14.253	10,7	67.619	3,3	21,1	-0,1	-0,1
2-3 veces mínima	6.307	4,7	75.417	3,7	8,4	-0,9	-3,2
máis de 3 veces mínima	720	0,5	13.797	0,7	5,2	2,1	-2,0

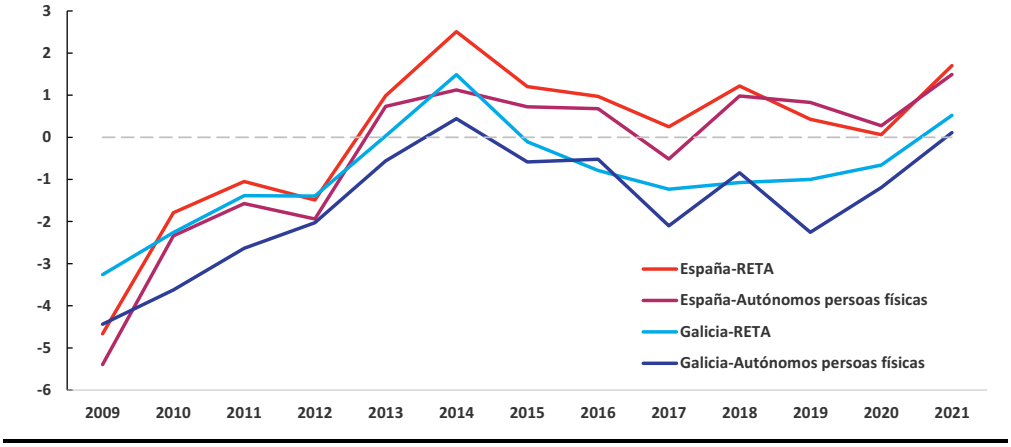
(1) datos a 31 de decembro
Fonte: Ministerio de Trabajo y Economía Social

3.2.4.

paración coa media estatal (12,8%), a pesar de que no último ano o incremento en Galicia dos autónomos de nacionalidade non española volve a ser superior á media do Estado, un 9,5% máis fronte ao 5,5% en España. Asemade hai que sinalar que o número de persoas autónomas propiamente ditas redúcese no caso das persoas de nacionalidade española, o que contrasta co incremento rexistrado no conxunto do Estado (-0,3 e 0,9%, respectivamente).

Tendo en conta o sinalado anteriormente, o perfil maioritario das persoas empresarias autónomas propiamente ditas en Galicia continúa sendo o dun varón de nacionalidade española que traballa no sector servizos, aínda que cunha importante presenza na agricultura; sen asalariados ao seu cargo; cunha soa actividade; cunha idade comprendida entre 40 e 54 anos; con cinco ou máis anos no seu negocio; e que cotiza pola base mínima de cotización.

Traballadores autónomos afiliados 2009-21: taxa variación interanual

Fonte: Ministerio de Trabajo y Economía Social

3.2.5.

Ao mesmo tempo cómpre sinalar as diverxencias co perfil medio no conxunto de España, entre as que se poden destacar: unha importante presenza en Galicia de autónomos na agricultura, que representan o 19,2% do total en Galicia fronte ao 10,9% a nivel estatal; a maior presenza de mulleres que na media do Estado, co 41,8% fronte ao 36,1% do total en España; as persoas de nacionalidade estranxeira tan só representan o 4,1% en Galicia, lonxe da media española, que ascende ata o 12,8%; ou que o 75,8% destas persoas autónomas cotizan pola base mínima fronte ao 85,8% en España.

Dinámica empresarial

O Rexistro Mercantil Central proporciona información baseada en memorias estatísticas que se refiren aos actos societarios de constitución, extinción, transformación, fusión, aumento e redución de capital, situacións concursais e sistemas de administración societaria, que permite analizar a evolución do tecido produtivo.

En relación ás actas de constitución de sociedades, tras o forte descenso experimentado no ano 2020 (-16,4%; 628 empresas constituídas menos), a reactivación da actividade económica reflíctese tamén nunha medra do número de sociedades constituídas en Galicia. Este incremento foi do 23,4% na Comunidade Autónoma, porcentaxe catro puntos e medio inferior á rexistrada no conxunto do Estado (27,9%). Tras esta evolución en Galicia constituíronse no último ano un total de 3.944 sociedades mercantís, 747 máis que no ano anterior, o que representa o 3,9% do total de sociedades constituídas en España nese ano, o valor máis reducido dende o ano 2008 (5,1%). O 75,6% das sociedades mercantís constituídas ao longo do ano 2021 en Galicia pertencen ao sector servizos, das que o 24,2% son actividades de comercio por xunto e ao retallo e o 11,2% servizos de comidas e bebidas.

No que respecta á evolución nos últimos anos, cómpre mencionar en primeiro lugar que o número de empresas constituídas no ano 2021 é superior ao nivel de 2019 tanto en Galicia como en España, se ben a C. Autónoma presenta un menor dinamismo (3,1% e 7,6%, respectivamente). Por contra, se a comparación realízase co acontecido en 2008, Galicia e España presenta unha creación de empresas inferior á estimada no comezo da crise económica e financeira; en concreto, o número de empresas constituídas en Galicia é un 28,3% inferior ás constituídas nese ano, situándose esta taxa de variación no -4,7% no conxunto do Estado. En ter-

Sociedades mercantís creadas, que amplían capital e disoltas en Galicia e España 2021

	Galicia					España
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Constituidas	**3.944**	**1.713**	**364**	**354**	**1.513**	**102.205**
Anónimas	14	8	-	-	6	409
Limitadas	3.829	1.660	359	344	1.466	99.159
Outras	101	45	5	10	41	2.637
Amplían capital	**1.179**	**532**	**111**	**136**	**400**	**28.389**
Anónimas	42	24	3	4	11	1.374
Limitadas	1.106	490	105	131	380	26.341
Outras	31	18	3	1	9	674
Extinción	**1.732**	**839**	**192**	**149**	**552**	**34.181**
Anónimas	51	24	4	5	18	1.860
Limitadas	1.576	751	181	137	507	30.422
Outras	105	64	7	7	27	1.899
Capital subscrito						
	(en miles de euros)					
Sociedades	**209.551,2**	**89.240,0**	**23.141,6**	**17.034,2**	**80.135,4**	**5.063.079,1**
Anónimas	10.216,9	4.423,8	-	-	5.793,1	448.343,0
Limitadas	185.890,4	83.681,2	23.115,2	16.908,2	62.185,8	4.533.405,7
Outras	13.443,9	1.134,9	26,4	126,0	12.156,6	81.330,4
Capital desembolsado						
	(en miles de euros)					
Sociedades	**209.306,1**	**88.994,9**	**23.141,6**	**17.034,2**	**80.135,4**	**4.946.843,0**
Anónimas	10.171,7	4.378,7	-	-	5.793,1	336.929,7
Limitadas	185.890,4	83.681,2	23.115,2	16.908,2	62.185,8	4.533.405,7
Outras	13.243,9	935,0	26,4	126,0	12.156,6	76.507,5
Capital desembolsado das que amplían capital						
	(en miles de euros)					
Sociedades	**972.441,9**	**467.567,5**	**26.996,1**	**50.015,2**	**427.863,1**	**28.131.619,1**
Anónimas	284.370,8	275.734,5	198,2	578,1	7.860,1	11.444.722,3
Limitadas	644.742,6	149.172,8	26.633,9	49.432,4	419.503,6	16.109.281,1
Outras	43.328,4	42.660,2	164,0	4,7	499,5	577.615,7

Fonte: Registro Mercantil Central

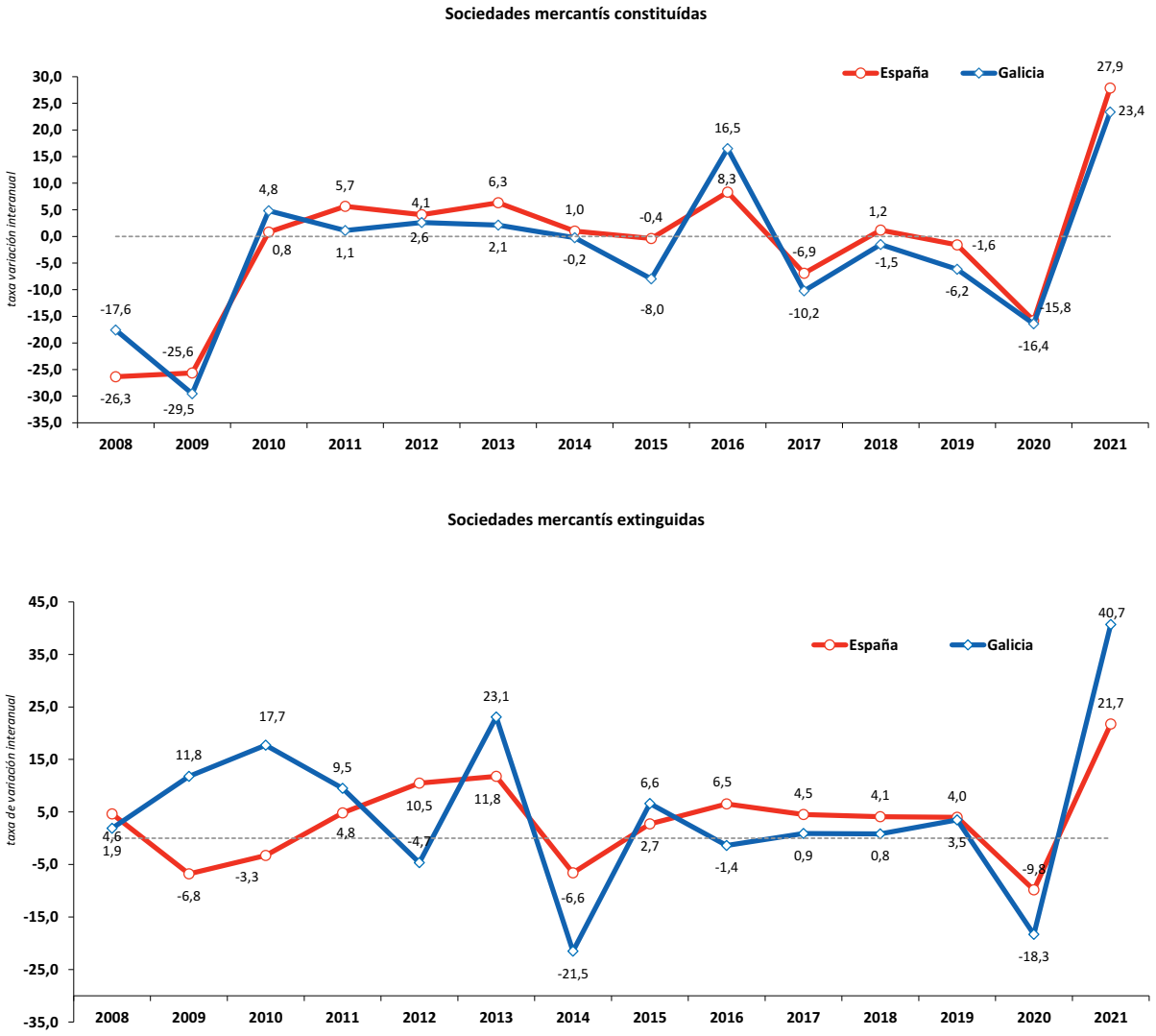
3.2.6.

mos absolutos, en 2021 constituíronse 1.560 sociedades menos que no ano 2008, sendo este diferencial de 747 sociedades en relación ao ano anterior.

Tendo en conta a caída rexistrada en 2020, o número de sociedades constituídas aumenta no último ano nas catro provincias galegas, presentando tan só A Coruña unha medra superior á media autonómica. En concreto, o número de constitucións de sociedades aumenta na Coruña un 30,9% (404 empresas máis) cando no ano anterior descendera un 18,7% menos. En Pontevedra o incremento interanual foi do 21,4%, (-14,9% no ano anterior), o que supón 267 sociedades máis, presentando a provincia de Ourense o menor dinamismo, cunha medra do 10,6% (-12,8%), 34 empresas máis. En Lugo a taxa de variación interanual foi do 13% (-8% en 2020), o que supón 42 sociedades constituídas máis.

Tras esta evolución, na provincia da Coruña constituí-

Sociedades mercantís constituídas e extinguidas en Galicia e España 2008-21

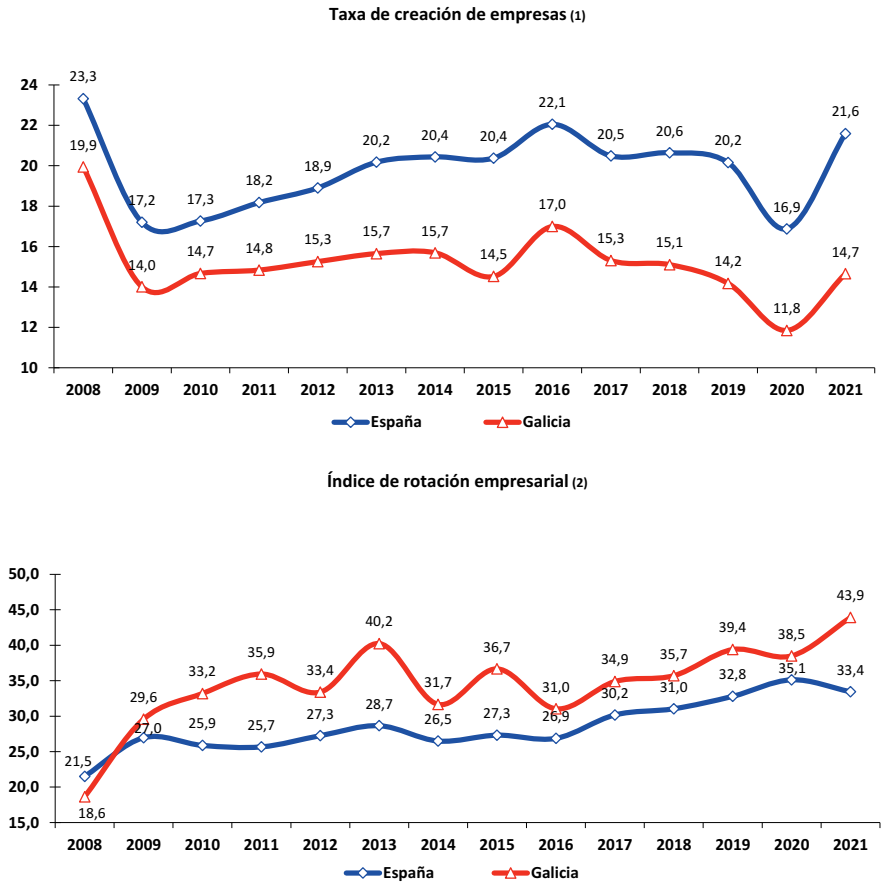
Fonte: Registro Mercantil Central

3.2.7.

ronse un total de 1.713 sociedades mercantís e en Pontevedra, 1.513 sociedades, o que supón o 81,8% das sociedades constituídas na Comunidade Autónoma.

O devandito comportamento positivo tamén se mantén considerando a relación entre o número de sociedades constituídas por cada 10.000 habitantes. En concreto, no ano 2021 constitúense en Galicia un total de 14,7 sociedades por cada 10.000 habitantes fronte ás 11,8 do ano anterior. A pesar desta mellora relativa, como se desprende do **cadro 3.2.8.,** o diferencial con respecto á media española aumenta significativamente no último ano, cando a taxa de creación de empresas en España se sitúa en 21,6 sociedades. En 2021 este diferencial é de 6,9 puntos o valor máis elevado dende o

Índice de rotación empresarial en Galicia e España 2008-21 (1)

(1) Taxa de creación de empresas: Sociedades mercantís constituídas por cada 10.000 habitantes

(2) índice de rotación empresarial: cociente entre o número de disolucións de empresas fronte ao de novas constitucións

Fonte: Registro Mercantil Central

3.2.8.

ano 2008 (23,3 sociedades en España e 19,9 en Galicia nese ano).

O indicador de creación de sociedades mercantís aumenta nas catro provincias galegas. Dunha banda, Pontevedra mantense como a provincia coa taxa de creación de empresas máis elevada, con 16,1 sociedades creadas en 2021 por cada 10.000 habitantes (13,2 no ano anterior). Lugo, presenta a taxa máis reducida con 11,2 empresas por cada 10.000 habitantes (9,8 no ano precedente). Na provincia da Coruña esta taxa sitúase en 15,3 sociedades por cada 10.000 habitantes (11,7 no ano 2020) e en Ourense, nas 11,6 sociedades (10,4 no ano anterior).

A pesar do devandito incremento do número de sociedades constituídas, o seu capital subscrito volve a reducirse en 2021. Neste último ano, tras unha caída interanual do 40,6% o capital subscrito acada os 209,6 millóns de euros, 143 millóns menos que no ano anterior. Esta forte caída contrasta co rexistrado no conxunto de España onde o capital subscrito medra un 0,4% respecto ao ano anterior. Tras esta evolución, o capital medio subscrito redúcese un 51,8%, pasando

de a 110.284,7 euros en 2020 ata os 53.131,64 euros do último ano (49.538,47 euros no conxunto do Estado).

A devandita caída no capital subscrito en Galicia é consecuencia da redución na subscrición de capital das empresas constituídas nas provincias da Coruña e, en menor medida, en Pontevedra. En concreto, na Coruña o descenso foi de 144,2 millóns de euros (-61,8%), e de 21,5 millóns en Pontevedra (-21,1%). Por contra, en Lugo o capital subscrito aumenta en 14,6 millóns e en Lugo, en 8 millóns (171% e 89,5%, respectivamente). Tras esta evolución, A Coruña concentra o 42,6% do capital subscrito, fronte ao 38,2% en Pontevedra; sendo estas porcentaxes do 11% e 8,1% en Lugo e Ourense.

No que respecta ás sociedades mercantís que ampliaron o seu capital, tralo descenso experimentado no ano anterior tanto en Galicia como no conxunto de España, no ano 2021 rexistrouse un incremento no seu número, sendo este menos acusado en Galicia. Tras unha medra interanual do 14% na Comunidade Autónoma (15% no conxunto do Estado), en 2021 rexistráronse en Galicia 1.179 ampliacións, manténdose o seu peso relativo no total estatal no 4,2%. Tras o devandito incremento, o capital desembolsado nestas ampliacións rexistrou en Galicia unha medra significativamente superior á acadada no conxunto do Estado, cunha taxa de variación interanual do 97,8% e 49,8%, respectivamente (no ano anterior descendera un 29,7% na C.A. e un 23,3% en España). Tras esta evolución, o capital desembolsado nas diferentes ampliacións das sociedades galegas ascende ata os 972,4 millóns de euros, o 3,5% do total estatal.

O número de sociedades que amplían capital redúcese tan só na provincia de Pontevedra, con seis sociedades menos que en 2020 (-1,5%), o que contrasta co descenso xeneralizado do ano anterior. A provincia da Coruña rexistra o maior incremento en termos absolutos, con 112 sociedades máis que no ano anterior (26,7%), por diante de Ourense, con 33 sociedades máis (32%) e Lugo, con 6 máis (5,7%).

No que respecta ao capital desembolsado por estas sociedades que amplían capital en 2021, a provincia de Lugo foi a única que, tras o incremento experimentado en 2020, rexistra no ano 2021 unha redución do capital desembolsado (-36%; 15,2 millóns menos). A provincia de Pontevedra é a que presenta o maior incremento de capital, cunha medra interanual de 261,3 millóns de euros (157%), por diante da Coruña, con 206,8 millóns (79,3%) e Ourense, con tan só 27,8 millóns máis (124,8%).

O número de sociedades mercantís extinguidas en Galicia aumenta un 40,3% en 2021, o que supón 501 máis que no ano anterior, para situarse nas 1.732 empresas. No conxunto do Estado este incremento foi do 21,7% polo que o peso relativo das extincións de sociedades en Galicia no total estatal aumenta ata o 5,1%, sete décimas máis que no ano anterior. O número de sociedades extinguidas aumenta en todas as provincias, manténdose A Coruña como a provincia con maior número de extincións, con 839 extincións, 267 máis que en 2020 (46,7%), por diante de Pontevedra, que rexistra 552 extincións, 126 máis que no ano anterior (29,6%), e Lugo e Ourense rexistran 192 e 149 extincións, 45 e 63 máis que no ano anterior, respectivamente.

En termos relativos, o número de sociedades mercantís extinguidas por cada cen constituídas (índice de rotación) aumenta en Galicia no último ano para situarse nas 43,9 empresas extinguidas por cada cen sociedades constituídas, o valor máis elevado dende o ano 2008. A diferenza do que acontece en Galicia, no conxunto de España o índice de rotación descende ata o 33,4, o que supón unha redución de 1,7 sociedades extinguidas por cada cen constituídas. Tal e como se reflicte no **cadro 3.2.8.**, este indicador mantense por riba da media española dende o ano 2009, ascendendo o diferencial ata os 10,5 puntos no ano 2021, cifra tan só superada en 2013 con 11,5 puntos.

A nivel provincial, todas as provincias galegas presentan un índice de rotación superior á media estatal. Un ano máis Lugo rexistra o valor máis elevado do índice de rotación, cun total de 52,7 sociedades extinguidas por cada cen constituídas; seguido da Coruña con 49. Pon-

Empresas concursadas en Galicia e España 2021: distribución segundo actividade económica principal (1)

	Galicia 2021	España 2021	Galicia / España (%)
Total	**185**	**4.743**	**3,9**
Agricultura, gandeiría, silvicultura e pesca	7	53	13,2
Industria	48	592	8,1
Industria extractiva	-	9	-
Industria manufactureira	48	583	8,2
Enerxía	-	29	-
Construción	30	701	4,3
Servizos	100	3.368	3,0
Comercio maiorista e minorista, reparación de vehículos a motor e motocicletas	28	975	2,9
Transporte e almacenamento	12	184	6,5
Hostelería	20	731	2,7
Información e comunicacións	6	174	3,4
Inmobiliarias, financeiras e seguros	6	257	2,3
Actividades profesionais e técnicas	9	343	2,6
Actividades administrativas e servizos auxiliares	8	247	3,2
Resto de servizos	11	457	2,4

(1)Ano 2020 elaborada polo INE (definitivos) e 2021 polo Colegio de Registradores de España (provisionais)
Fonte: INE, *Estadística del Procedimiento Concursal* e Colegio de Registradores de España, *Estadísticas Concursales*

3.2.9.

tevedra é a provincia que presenta o valor máis reducido, con 36,5 sociedades extinguidas por cada cen constituídas, situándose en Ourense en 42,1.

• Empresas concursadas

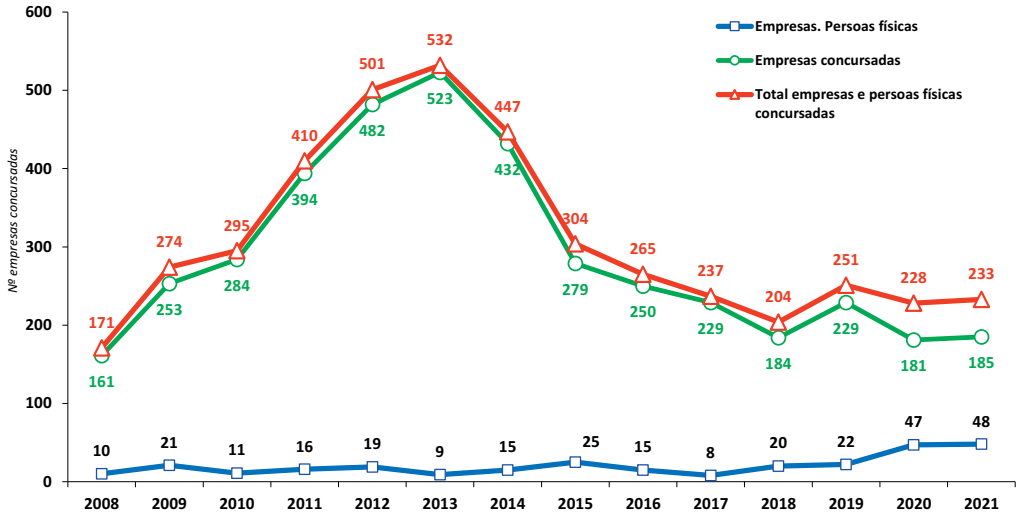
A Estatística do Procedemento Concursal proporciona información sobre o número de debedores concursados, tipo de concurso e procedemento, a dita información obtense a partir dos boletíns oficiais dos xulgados do mercantil, entre outros, e permite dispor dun indicador fundamental da dinámica empresarial. No conxunto do ano 2021 o número de debedores concursados en Galicia aumenta un 16,1% respecto ao ano anterior, ascendendo a 462 debedores (64 máis que no ano anterior) dos que 229 son persoas físicas sen actividade empresarial, 48 son persoas físicas con actividade empresarial e as restantes 172 son empresas. O devandito incremento ven explicado fundamentalmente pola evolución das persoas físicas sen actividade empresarial, con 59 debedores concursados máis, fronte ás catro empresas concursadas máis en relación ao ano anterior.

O **cadro 3.2.9.** reflicte a evolución do número de empresas e persoas físicas con actividade empresarial concursadas. No ano 2021 Galicia rexistra un lixeiro incremento acadando as 233 empresas e persoas físicas concursadas, cinco empresas máis que no ano anterior. O 73,8% destas empresas eran Sociedades de Responsabilidade Limitada fronte ao 20,6% de persoas físicas con actividade empresarial.

Centrándonos nas empresas concursadas propiamente ditas, sen contar as persoas físicas con actividade empresarial, das 185 empresas concursadas en Galicia no ano 2021 o 43,8% das empresas concursadas teñen un volume de negocio inferior aos 250.000 euros (81 empresas), fronte a un 19,5% de empresas de entre 500.000 e 1.000.000 de euros de volume de negocio (36 empresas) e un 12,4% de empresas que teñen un volume de negocio entre 250.000 y 500.000 euros (23 empresas).

No que respecta ao sector económico, o **cadro 3.2.9.** amosa que o perfil maioritario de empresas concursa-

Debedores concursados 2008-21. Empresas concursadas e persoas físicas con actividade empresarial

Fonte: INE, *Estadística del Procedimiento Concursal* e Colegio de Registradores de España, *Estadísticas Concursales*

3.2.10.

das son aquelas que desenvolven a súa actividade no ámbito do sector servizos, con 100 das 185 empresas concursadas, o que supón o 54,1% do total. Esta porcentaxe sitúase lonxe da media estatal, que ascende ata o 71%. A continuación sitúase a industria, con 48 empresas concursadas, o que representa o 25,9%, máis do dobre do que supón en España (12,5%), e a construción, con 30 empresas, o 16,2% do total (14,8% en España). Finalmente, 7 empresas englóbanse no sector primario, o 3,8% do total galego (1,1% en España). Atendendo ao seu peso no total estatal, cómpre salientar a importancia relativa do sector primario, que supón o 13,2% das empresas concursadas no sector, e o 8,1% no sector industrial, porcentaxes moi superiores ao do sector servizos ou a construción, co 3% e 4,3%, respectivamente.

Atendendo á súa distribución segundo rama de actividade, no último ano o maior número de empresas concursadas corresponde á industria manufactureira, con 48 empresas (o 25,9% do total), seguido pola construción, con 30 empresas (16,2%) e o comercio, tanto comercio por xunto como polo miúdo, con 28 empresas concursadas (15,1%).

Finalmente destacar que das devanditas 185 empresas concursadas en 2021, o 18,4% son empresas sen asalariados (34 empresas), en tanto que as empresas con 1-2 asalariados representan o 16,8% e as que teñen entre 3 e 5 persoas asalariadas o 15,7% (31 e 29 empresas, respectivamente).

• Tecido empresarial. Directorio de empresas e unidades locais (Dirce)

Dentro dos indicadores da demografía empresarial destaca a información agregada relativa ás empresas con actividade económica en Galicia que proporciona a explotación do Directorio de empresas e unidades locais (Dirce) elaborado polo INE a partir de fontes tributarias, xurídicas ou da Seguridade Social, entre outras, permite completar a análise aportando información sobre o tecido empresarial galego incluíndose todas as empresas que exerzan unha actividade económica que contribúa ao produto interior bruto. O Dirce cubre todas as actividades económicas excepto a produción agraria e pesqueira, os servizos administrativos da Administración Central, Autonómica e Local

Empresas en Galicia e España 2008-21 (1) (2): distribución segundo grandes ramas de actividade

	2008	2013	1019	2020	2021	21/08	21/20	Índice de especialización (3)
Total	203.374	192.998	200.972	197.813	194.657	-8.717	-3.156	1,00
Industria e enerxía	15.350	13.039	12.570	12.100	11.851	-3.499	-249	1,06
Industria extractiva	407	328	234	218	195	-212	-23	1,79
Industria manufactureira	14.308	11.966	11.726	11.279	11.010	-3.298	-269	1,11
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	374	483	387	387	423	49	36	0,63
Fornecemento de auga, activ. saneamento, xestión de residuos e descontaminación	261	262	223	216	223	-38	7	0,55
Construción	37.707	30.090	29.686	28.030	27.427	-10.280	-603	1,14
Servizos	150.317	149.869	158.716	157.683	155.379	5.062	-2.304	0,97
Comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	53.990	50.105	47.484	45.249	44.091	-9.899	-1.158	1,07
Transporte e almacenamento	14.127	12.276	11.439	11.742	11.919	-2.208	177	0,98
Hostalería	21.437	20.447	19.052	18.647	17.924	-3.513	-723	1,13
Información e comunicacións	1.730	2.003	2.640	2.626	2.665	935	39	0,66
Actividades financeiras e de seguros	4.506	4.839	4.998	4.935	4.842	336	-93	1,07
Actividades inmobiliarias	3.505	4.606	7.285	7.660	7.921	4.416	261	0,73
Actividades profesionais, científicas e técnicas	20.311	19.857	21.100	20.769	20.475	164	-294	0,86
Actividades administrativas e servizos auxiliares	6.636	8.736	10.811	10.909	10.753	4.117	-156	0,88
Educación	4.083	4.945	6.791	7.165	7.054	2.971	-111	1,11
Actividades sanitarias e de servizos sociais	6.336	7.070	8.084	8.326	8.230	1.894	-96	0,84
Actividades artísticas, recreativas e de entretenemento	3.898	4.525	6.329	6.580	6.498	2.600	-82	1,07
Outros servizos	9.758	10.460	12.703	13.075	13.007	3.249	-68	1,04

(1) datos a 1 de xaneiro

(2) Esta estatística considera como empresas as organizacións sometidas a unha autoridade rectora, que pode ser, segundo os casos, unha persoa física, unha persoa xurídica ou unha combinación de ambas, e constituída para exercer, en un ou varios lugares, unha ou varias actividades de produción de bens e servizos, así como tamén están incluídas no concepto empresas as unidades locais que se corresponden cunha empresa, ou parte da mesma, situada nunha localización xeográfica concreta, dende a que exerce actividades económicas por conta da mesma empresa.

(3) o índice de especialización calcúlase dividindo o peso de cada sector no conxunto da economía rexional entre o peso do mesmo sector nunha economía ou espazo de referencia (neste caso, España); se é maior que 1 indica que a rexión está (relativamente) especializada nese sector concreto e se é menor que 1 estaría "desespecializada".

Fonte: INE, *DIRCE*

3.2.11.

(incluída Seguridade Social), as actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico e os organismos extraterritoriais.

Os últimos datos publicados corresponden a un de xaneiro de 2021 polo que é posible apreciar as consecuencias da crise económica derivada da pandemia sanitaria. Galicia contaba nesa data con 194.657 empresas, o que representa o 5,8% do total estatal (**cadro 3.2.11.**). Case un 80% das empresas galegas incluídas no devandito Directorio pertencen ao sector servizos (155.379 empresas), onde salientan as actividades de "Comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e motocicletas", con 44.091 empresas (22,7%); seguidas das "Actividades profesionais, científicas e técnicas", con 20.475 (10,5%); e das actividades de "Hostalería", con 17.924 empresas (9,2%). O sector da construción acolle ao 14,1% das empresas (27.427 empresas) e a industria e enerxía, ao restante 6,1% (11.851 empresas).

Como consecuencia da crise orixinada pola pandemia, no conxunto do ano 2020 o número de empresas consideradas no Dirce reduciuse un 1,6%, o que supón unha caída de 3.156 empresas. Os tres grandes sectores analizados presentan unha minoración empresarial, saleintando en termos absolutos o sector servizos, con 2.304 empresas menos (-1,5%), en tanto que en termos relativos a caída supera o 2% tanto na construción como na actividade industrial, o que supón 603 e 249 empresas menos, respectivamente. Atendendo á súa desagregación segundo ramas de actividade, o devandito **cadro 3.2.11.** amosa o desigual impacto da crise económica, salientado dunha banda o forte impacto negativo no subsector do comercio, con 1.158 empresas menos (-2,6%),a hostalería, con 723 empresas

Empresas en Galicia e España 2008-21 (1): distribución segundo número de asalariados

	Galicia									España
	2008	2013	2019	2020	2021					2021
					Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Total empresas	203.374	192.998	200.972	197.813	194.657	80.233	24.059	22.322	68.043	3.366.570
Sen asalariados	100.126	98.762	109.506	106.511	103.784	43.584	12.649	11.827	35.724	1.879.126
de 1 a 2 asalariados	61.904	61.301	58.651	57.966	58.306	23.459	7.475	7.056	20.316	920.321
de 3 a 5 asalariados	21.512	18.080	18.445	18.649	18.489	7.454	2.323	2.037	6.675	304.095
de 6 a 9 asalariados	9.213	7.431	6.925	7.095	6.962	2.761	872	740	2.589	120.828
de 10 a 19 asalariados	5.886	4.132	4.077	4.125	3.936	1.612	441	374	1.509	75.522
de 20 a 49 asalariados	3.317	2.197	2.213	2.302	2.086	871	218	199	798	42.012
de 50 a 99 asalariados	821	602	646	628	596	247	49	42	258	11.959
de 100 a 199 asalariados	340	278	293	313	281	127	17	31	106	6.655
de 200 a 449 asalariados	183	148	138	55	50	26	2	2	20	1.380
de 500 a 999 asalariados	34	28	35	125	124	67	11	8	38	3.634
de 1000 a 4999 asalariados	33	34	33	32	33	19	1	5	8	867
de 5000 ou máis asalariados	5	5	10	12	10	6	1	1	2	171

(1) datos a 1 de xaneiro
Fonte: INE, *DIRCE*

3.2.12.

menos (-3,9%) e a industria manufactureira, con 269 empresas menos (-2,4%); doutra banda, presenta o mellor comportamento, cun incremento de 261 empresas (3,4%), seguido polas actividades de transporte e almacenamento (177 empresas, 1,5% máis), información e comunicacións (39 empresas, 1,5%) e as relacionadas coa enerxía, auga e xestión de residuos (43 empresas máis, 7,1%).

Se o horizonte temporal se amplía ata o inicio da crise económica e financeira de 2008, o número de empresas analizadas redúcese un 4,3%, o que supón 8.717 empresas menos. Este comportamento é desigual entre os distintos sectores e ramas de actividade, destacando por un lado a caída superior ao 20% experimentado pola construción e a industria e enerxía, en concreto -27,3% (603 empresas menos) e -22,8% (249 menos), respectivamente, o que contrasta coa medra do 3,4% no sector servizos (5.062 empresas máis). Atendendo á desagregación segundo ramas de actividade, a que presenta a maior caída é o comercio, con case 9.900 empresas menos (-18,3%), por diante da hostalería e a industria manufactureira, cun descenso superior ás 3.200 empresas (-16,4% e -23,1%), e o transporte e almacenamento que supera as 2.200 empresas menos (-15,6%). Por contra, cómpre salientar o incremento superior ás 4.000 empresas nas actividades inmobiliarias e as actividades administrativas e servizos auxiliares (126% e 62%, respectivamente), e a educación, con case 3.000 empresas máis (72,8%).

O **cadro 3.2.12.** mostra o reducido tamaño do tecido empresarial, de xeito que o 53,3% das empresas galegas rexistradas polo Dirce non teñen asalariados, fronte ao 55,8% de media no conxunto do Estado. Asemade, o 39,5% das empresas galegas teñen entre un e cinco asalariados, fronte ao 36,4% do total rexistrado en España. Tan só o 3,7% das empresas galegas teñen dez ou máis asalariados, sendo esta porcentaxe do 4,2% no Estado. Comparado co rexistrado ao comezo da crise económica aumenta o peso relativo das empresas sen asalariados, pasando do 49,2% ao devandito 53,3%, mentres que se reduce no caso das empresas de un a cinco asalariados e nos de dez ou máis (41% e 5,2% en 2008, respectivamente).

A especialización das empresas galegas en relación á media estatal permite caracterizar a estrutura produtiva de Galicia. Neste senso, o índice de especialización relativa (IER) mostra a participación dun determinado sector ou actividade en Galicia con relación á participación desta actividade no total estatal. Atendendo ao número de empresas reflectido no Dirce, o conxunto do sector industrial e a construción presentan unha lixeira

especialización relativa (valores superiores á unidade), cun índice de 1,06 e 1,14 fronte ao 0,97 no caso dos servizos. Entre as distintas ramas de actividade, a de "fabricación doutro material de transporte" segue a presentar a especialización relativa máis elevada (2,80); presentando igualmente un índice de especialización superior a dous a "extracción de minerais metálicos" (2,66). ❑

3.3. Sector exterior

A pandemia da covid¬19 provocou unha perturbación sen precedentes do comercio mundial pola contracción da produción e do consumo a nivel mundial, reducíndose o volume de comercio internacional de mercadorías un 5%. A Organización Mundial do Comercio (OMC) estima que a reactivación económica no ano 2021 tradúcese nunha significativa repunta do volume de comercio, que presenta unha medra interanual do 9,8%. Neste último ano Asia lidera o crecemento das exportacións, cun incremento do 13,8% (7,9% en Europa), en tanto que América do Sur o fai no caso das importacións, cun 25,8% (-11,2% no ano precedente), fronte ao 11,1% de Asia ou os 8,1% do continente europeo.

Nun contexto de elevada incerteza por mor do incremento dos custos enerxéticos e dos prezos de produtos básicos, das perturbacións do trasporte causadas pola covid-19, dos confinamentos impostos en China para frear a propagación do virus, ou das sancións impostas pola invasión rusa a Ucraína, entre outros factores, a OMC rebaixa as súas previsións de crecemento interanual do volume de comercio de mercadorías ata o 3% en 2022 e o 3,4% en 2023.

O cadro macroeconómico de Galicia indica que en 2021 o sector exterior galego presenta unha achega positiva de dous puntos ao crecemento agregado do PIB (5,2%), cando no ano anterior coadxuvaba á contracción da economía galega cunha achega negativa dun punto porcentual. En termos monetarios, o valor total das vendas galegas de bens e servizos ao conxunto do Estado e a terceiros países ascendeu a 36.430,9 millóns de euros e as importacións acadaron os 33.923,7 millóns, aumentando o saldo positivo da balanza comercial. A taxa de cobertura, definida como o cociente entre o importe total das exportacións e das importacións foi do 107,4%, case catro puntos máis que no ano anterior (103,5%), en tanto que a taxa de apertura da economía galega (calculada como o cociente entre a suma do valor das importacións e exportacións totais de bens e servizos e o PIB galego) sitúase no 111,5%, sete puntos porcentuais superior á do ano anterior.

A información sobre as relacións comerciais de Galicia con terceiros países que se estudan neste apartado obtense a partir da información que ofrece o ICEX na súa base de datos Estacom. A reactivación da actividade económica iniciada no segundo trimestre de 2021 re-

Importacións e exportacións de Galicia e España 2020-21

	Importacións			Exportacións			Saldo comercial		
	2020	2021	21/20	2020	2021	21/20	2020	2021	21/20
	(en millóns de euros)		*(%)*	*(en millóns de euros)*		*(%)*	*(en millóns de euros)*		
Galicia	**16.771,7**	**20.115,6**	**19,9**	**20.953,5**	**25.269,6**	**20,6**	**4.181,8**	**5.154,0**	**972,2**
A Coruña	5.584,8	7.858,3	40,7	8.709,4	11.457,4	31,6	3.124,6	3.599,1	474,5
Lugo	782,6	597,7	-23,6	586,4	723,2	23,3	-196,3	125,5	321,8
Ourense	489,5	663,9	35,6	769,0	1.016,4	32,2	279,5	352,5	73,0
Pontevedra	9.914,7	10.995,7	10,9	10.888,7	12.072,6	10,9	974,0	1.076,9	102,9
España	**276.925,2**	**342.787,1**	**23,8**	**263.628,3**	**316.609,2**	**20,1**	**-13.296,9**	**-26.177,9**	**-12.881,0**
Galicia/España *(%)*	6,1	5,9		7,9	8,0				

(consulta: 22-02-2022)
Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.1.

flíctese nunha medra anual superior ao 20% das relacións comerciais galegas (suma de exportacións e importacións).

Tras a caída interanual do 5,9% rexistrada en 2020, o importe das vendas galegas ao exterior medra un 20,6% en relación ao ano anterior, a taxa máis acusada de toda a serie histórica que comeza no ano 2000, acadando un valor de 25.269,6 millóns de euros. Do mesmo xeito, as importacións medran un 19,9% para situarse en 20.115,6 millóns -porcentaxe tan só superada polo crecemento do 24,9% en 2005- o que contrasta co desplome do 15,8% rexistrada no ano 2020. Tras esta evolución, a balanza comercial galega aumenta o seu saldo positivo ata os 5.145 millóns de euros, un 23,2% superior ao do ano anterior, o que contrasta coa medra do déficit comercial en España (96,9% superior ao do ano precedente). En relación ao conxunto do Estado, Galicia concentra o 8% das exportacións e o 5,5% das compras exteriores.

Pontevedra e A Coruña seguen a estar entre as provincias con maior volume de exportacións no ano 2021, acadando os 12.072,6 e 11.457,4 millóns de euros, respectivamente, o que as sitúa como a quinta e sexta provincia española máis exportadoras en termos de valor.

A diferenza do acontecido no ano anterior, en 2021 aumenta significativamente a base exportadora da economía galega, de xeito que o número de empresas exportadoras se sitúa en 9.360 empresas, un 35,1% superior á do ano anterior (2.242 empresas máis).

Segundo os datos recollidos no Rexistro de Investimentos Exteriores, o investimento bruto estranxeiro en Galicia ascendeu en 2021 ata os 223 millóns de euros, o que supón dúas veces e medio o nivel acadado en 2020. Case tres cuartas partes dese investimento diríxese á construción e ás actividades de artes gráficas e gravado. Por contra, o investimento bruto galego no exterior experimentou un descenso interanual do 93,4%, acadando un importe total de 125,9 millóns de euros, concentrándose o mesmo na construción de edificios e nas actividades inmobiliarias.

Comercio exterior con terceiros países

O valor total das relacións comerciais a nivel mundial, trala contracción do 5% experimentada no ano 2020 por mor do impacto da covid, aumenta en 2021 un 9,8% en relación ao ano anterior. Como sinala a OMC, tódalas áreas económicas presentan unha medra das exportacións, liderando este crecemento Asia, cun incremento interanual do 13,8%; en tanto que América do sur sitúase como a área de maior crecemento, cunha medra interanual do 25,8%.

Centrándonos no comportamento do comercio inter-

nacional de Galicia e España, a información recollida na base de datos Estacom reflicte que tralo descenso experimentado en 2020 por mor da crise orixinada pola expansión da covid-19, a reactivación económica iniciada no segundo trimestre de 2021 tradúcese nunha medra en torno ao 20,3% do valor total das relacións comerciais de Galicia con terceiros países. No conxunto do Estado esta medra interanual foi do 23,1%, dúas décimas por riba do estimado na Comunidade Autónoma, por mor do maior dinamismo das importacións, que medran en España un 23,8% fronte ao 19,9% en Galicia. No último ano as exportacións medran en Galicia un 20,6%, unha décima por riba do rexistrado no conxunto do Estado.

O valor total das compras e vendas galegas no exterior ascendeu a 45.385,2 millóns de euros, 7.916,2 millóns máis que no ano anterior, o que representa o 6,9% do total estatal (7% no ano anterior). O grado de apertura da economía galega a terceiros países situouse no 71,9%, oito puntos porcentuais máis que no ano anterior.

O automóbil segue a ser o sector de actividade máis importante en termos monetarios, con 11.007,7 millóns de euros, por diante das manufacturas de consumo e os alimentos, con 8.730,8 e 7.245,1 millóns de euros respectivamente, representando conxuntamente o 59,5% da actividade comercial galega, catro décimas máis que no ano anterior. Esta porcentaxe é moi superior ao peso dos mesmos sectores no conxunto do Estado que é do 36,2% (37,8% no ano anterior).

Tal como se observa no **cadro 3.3.2.**, a actividade comercial incrementouse no ano 2021 en todos os sectores de actividade, salientando o comportamento do sector enerxético, cunha medra interanual do 81,7% (1.826,3 millóns de euros máis). Asemade, cómpre mencionar o incremento do 24,1% experimentado polo sector de manufacturas de consumo (1.695,8 millóns máis) e do 30,1% nas actividades semimanufactureiras (1.509,9 millóns).

No que respecta ao peso relativo das actividades no conxunto do Estado, salienta o sector da automoción, que representan o 15,1% da actividade comercial exterior deste sector en España, porcentaxe similar ao do ano anterior, seguido polas manufacturas de consumo, co 12,6% (11,8% no ano precedente), ou das actividades relacionadas coa alimentación, cuxo peso relativo sitúase no 7,5%.

Tal como se sinalou anteriormente, a actividade comercial exterior do sector do automóbil é a que rexistra a taxa de variación interanual menos elevada, ao medrar un 5,4% (565,2 millóns de euros máis). Influenciado polo incremento dos prezos enerxéticos, a actividade comercial dos produtos enerxéticos presenta o maior incremento tanto en termos relativos (81,7%) como absolutos (1.826,3 millóns). Xunto a este sector cómpre mencionar o incremento do 24,1% experimentado polas manufacturas de consumo (1.695,8 millóns) e do 30,1% no caso das semimanufacturas (1.509,9 millóns). O valor total da suma das compras e vendas exteriores de alimentos medra un 13,5% respecto ao ano anterior (861 millóns de euros).

A favorable evolución do sector de produtos enerxéticos e do téxtil-confección explica en boa medida que A Coruña sexa a provincia cun mellor comportamento, aumentando a súa actividade comercial con terceiros ata os 19.315,8 millóns de euros, 5.021,6 millóns máis que no ano anterior (35,1%). Ourense presenta unha medra do 33,5% (421,8 millóns) fronte ao 10,9% de Pontevedra (2.264,9 millóns). Tan só Lugo, dada a caída do 23,6% das importacións e unha medra do 23,3% no caso das exportacións, presenta unha redución da actividade comercial (-3,5%; 48,2 millóns de euros menos). Tras esta evolución Pontevedra mantense como a primeira provincia galega en canto a valor da súa actividade comercial con terceiros países, co 50,8% do total galego en 2021, seguida da Coruña, co 42,6% (no ano anterior estas porcentaxes ascendían a 55% e 37,9%, respectivamente).

A devandita maior intensidade na medra das exportacións favorece o incremento do saldo positivo da balanza comercial galega, o que contrasta co acontecido no conxunto do Estado onde o seu déficit comercial case se duplica en relación ao anterior. En 2021, o su-

Importacións e exportacións 2021: distribución segundo sectores de actividade

	Importacións				Exportacións			
	Importe	21/20	peso relativo	Galicia/ España	Importe	21/20	peso relativo	Galicia/ España
	(en millóns de euros)		*(%)*		*(en millóns de euros)*		*(%)*	
Total	**20.115,6**	**19,9**	**100**	**5,9**	**25.269,6**	**20,6**	**100**	**8,0**
Alimentos	3.926,7	14,6	19,5	9,9	3.318,4	12,2	13,1	5,8
Enerxéticos	2.642,0	89,5	13,1	5,7	1.418,4	68,9	5,6	6,7
Materias primas	585,0	20,2	2,9	4,7	835,7	23,2	3,3	10,1
Semimanufacturas	2.834,8	23,2	14,1	3,1	3.687,1	36,0	14,6	4,1
Bens de equipamento	2.360,4	12,5	11,7	3,3	3.161,0	16,6	12,5	5,4
Sector Automóbil	5.169,8	8,1	25,7	15,9	5.837,9	3,2	23,1	14,4
Bens de consumo duradeiro	286,4	12,3	1,4	2,9	252,8	50,6	1,0	4,7
Manufacturas de consumo	2.291,6	13,9	11,4	5,9	6.439,2	28,2	25,5	21,1
Outras mercadorías	18,9	26,4	0,1	0,9	319,2	55,7	1,3	5,5

(consulta: 22-02-2022)
Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. *ICEX Estacom*

3.3.2.

perávit aumenta en Galicia un 23,2% respecto ao ano anterior para alcanzar os 5.154 millóns de euros, 972,2 millóns máis que en 2020. Este saldo comercial representa o 8,2% do PIB, 1,1 puntos máis que no ano anterior.

O saldo comercial é positivo nas catro provincias galegas, o que contrasta co déficit rexistrado en Lugo no ano anterior. Dunha banda, A Coruña mantense como a provincia co saldo comercial máis elevado, con 3.599,1 millóns de euros, un 15,2% máis que no ano anterior, por diante de Pontevedra, con 1.076,9 millóns de euros (10,6% superior ao do ano anterior). Doutra banda, Lugo presenta un saldo positivo da súa balanza comercial por valor de 125,5 millóns de euros, o que contrasta co déficit de case 200 millóns rexistrado no ano anterior.

O mencionado incremento do superávit na Coruña ven motivado polo bo comportamento do téxtil, cuxo saldo positivo medra un 33,7% respecto ao ano anterior (1.098,7 millóns de euros máis) o que contrata co incremento do déficit no caso dos produtos enerxéticos (745,6 millóns de euros máis; 108,9%) e no sector da produción de alimentos (237,2 millóns; 68,8%). Asemade, é importante mencionar a positiva evolución na provincia de Pontevedra tanto do subsector da automoción, cuxo superávit medra en 690,9 millóns de euros (21,4% máis que no ano anterior), como do subsector de material de transporte, cunha medra do seu saldo positivo de 221,8 millóns (24,8%), reducíndose significativamente o déficit comercial no sector pesqueiro (-27,5%; 145,6 millóns de euros menos).

Entre as provincias españolas con maior volume de exportacións no ano 2020, Pontevedra e A Coruña están situadas no sexto e sétimo posto, respectivamente (quinto e oitavo en 2020). No eido das importacións, Pontevedra é a sétima provincia española por volume de importacións (quinta no ano anterior), manténdose A Coruña na undécima posición.

• Importacións do exterior

O valor total das importacións galegas no último ascende a 20.115,6 millóns de euros (3.518,2 millóns superior ao rexistrado en 2020), descendendo o seu peso sobre o valor total das importacións españolas ata o 5,9%, unha décima menos que no ano precedente. Esta meda no valor das importacións esténdese ás catro provincias galegas, agás Lugo (-17,5%), sendo este incremento especialmente pronunciado, tanto en termos absolutos como relativos, na provincia de A Coruña cunha medra do 43,1% (2.366,1 millóns de euros máis),